

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Germo Kalpus

PÄÄSTJATE VÄLJAÕPPE, JUHTIMISE JA VARUSTUSE
VASTAVUSE ANALÜÜS
MERE PÄÄSTEOPERATSIOONIDE LÄBIVIIMISEL

Lõputöö

Juhendaja:

Häli Allas, MA

Kaasjuhendaja:

Kristo Kotkas

Pärnu 2012

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Päästekolledž	Kuu ja aasta: Mai 2012
Töö pealkiri: Päästjate väljaõppe, juhtimise ja varustuse vastavuse analüüs merepäästeoperatsioonide läbiviimiseks.	
Töö autor: Germa Kalpus	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Lühikokkuvõte: Käesolev lõputöö sisaldab 39 lehekülge ning 9 lisa. Viidatud allikate nimekirja kuulub 16 nimetust. Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ning võõrkeelne kokkuvõte on esitatud inglise keeles.</p> <p>Hüpotees: Politsei- ja Piirivalveameti ja Päästeameti vaheline koostöö reaalsetel merepäästesündmustel ei ole sujuv, kuivõrd reageerivad jõud ei tea täpselt oma töö ülesandeid ja kohustusi ning päästjate väljaõpe ja varustus ei ole piisavad.</p> <p>Lõputöö eesmärgiks on analüüsida päästjate väljaõppe piisavust, varustuse vastavust ja operatiivjuhtimise sidusust merepäästeoperatsioonide läbiviimisel koostöös merepääste üksustega. Eesmärkide saavutamiseks uuris autor teemakohaseid normdokumente ja kirjanduslikke allikaid ning intervjueris erineva taseme päästetöö juhte.</p> <p>Uurimustulemuste põhjal tegi autor järeldused et, merepäästesündmustega seotud olevad normdokumendid ei ole piisavalt selged ja ning võimalusel tuleks soetada vastav erivarustus ning viia läbi koostöökoolitus juhtimisalaste seisukohtade ühtlustamiseks.</p>	
Võtmesõnad: väljaõpe, juhtimine, varustus, tegutsemisvõimekus, merepääste.	
Võõrkeelsed võtmesõnad: training, leading, equipment, ability to operate, search and rescue.	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor:	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele:	
Juhendaja:	Allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	2
SISUKORD.....	3
MÕISTED JA LÜHENDID.....	5
SISSEJUHATUS	7
1. MEREPEÄSTEOPERATSIOONIDE REGULEERITUS JA LÄBIVIIMINE ERINEVATES RIIKIDES.....	9
1.1 Soome	9
1.2 Norra	10
1.3 Hetkeolukord Eestis	12
2. DOKUMENTIDE JA INTERVJUU ANALÜÜS	15
2.1 Merepäästealane väljaõpe Eestis.....	15
2.1.1 Politsei- ja Piirivalveameti merepääste õppekava.....	15
2.1.2 Päästjate põhikursuse pinnaltpääste õppekava.....	19
2.2 Varustus	21
2.2.1 Levinumad SRU poolt kasutatavad vee ja õhusõidukid	21
2.2.2 Päästkeskustes kasutusel olev pinnaltpäästevarustus.....	22
2.3 Operatiivjuhtimine merepäästesündmustel	24
2.3.1 PPA merepäästeüksuse tegevuse üldised põhimõtted ning ülesanded otsingu ja päästetöödel	24
2.3.2 Merepäästesündmuse lahendamine Päästeameti vaates.....	27
2.4 Intervjuude analüüs	29
3. ETTEPANEKUD JA JÄRELDUSED.....	33
3.1 Väljaõpet puudutavad järeldused ja ettepanekud.....	33

3.2 Varustuse kohta tehtud järeldused ja ettepanekud	34
3.3 Operatiivjuhtimise kohta tehtud järeldused ja ettepanekud	34
KOKKUVÕTE	36
SUMMARY	38
VIIDATUD ALLIKAD	39
LISA 1	40
LISA 2	41
LISA 3	42
LISA 4	43
LISA 5	44
LISA 6	45
LISA 7	46
LISA 8	47
LISA 9	49

MÕISTED JA LÜHENDID

SRR (*Search and Rescue Region*) otsingu- ja päästepiirkond – riikidevaheliste lepingutega kindlaksmääratud suurusega ala, mille piires osutatakse otsingu- ja päästeteenuseid. (Otsingu- ja päästetöödel osaleva merepäästeüksuse (SRU) metoodiline juhised, Politsei- ja Piirivalveameti Peadirektori 03.05.2011 käskkiri nr 1.1 – 01/11/179 Lisa)(edaspidi: SRU metoodiline juhised)

SMC (*Search Mission Coordinator*) otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator – vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima konkreetse juhtumi otsingu- ja pääste operatsioone SSR – s. (SRU metoodiline juhised)

OSC (*On Scene Coordinator*) otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator – vastava koolituse saanud isik, kes on määratud juhtima otsingu- ja päästeoperatsioone kindlaksmääratud otsingupiirkonnas. (SRU metoodiline juhised)

ACO (*Aircraft Co-ordinator*) lennutegevuse koordinaator – vastava väljaõppe saanud isik, kes on määratud koordineerima õhusõidukite tegevust otsingu- ja päästeoperatsioonidel kindlaksmääratud otsingupiirkonnas tihedas koostöös OSC-ga. (SRU metoodiline juhised)

SAR (*Search and Rescue*) otsingu ja päästetööd. (SRU metoodiline juhised)

SRU (*Search and Rescue Unit*) merepäästeüksus – vastava ettevalmistuse saanud isikutest komplekteeritud spetsiaalvarustusega üksus kiireloomulise otsingu- ja pääste (SAR) teeninduse osutamiseks merel või piiriveekogul. (SRU metoodiline juhised)

JRCC (*Join Rescue Coordination Centre*) pääste- ja koordinatsioonikeskus – üksus, mis vastutab SAR tööde tõhusa juhtimise ja korraldamise eest ning SAR operatsioonide koordineerimise eest kogu SRR ulatuses. (SRU metoodiline juhised)

MRSC (*Meritime Rescue Subcentre*) otsingu- ja pääste allkeskus – üksus, mis allub otsingu- ja päästetööde korral Pääste- ja koordinatsioonikeskusele (JRCC) ning mille ülesandeks on täiendada keskuse tegevust kindlaksmääratud SRR-s. (SRU metoodiline juhised)

SC otsingu- ja päästetööde koordinaator – vastava väljaõppe saanud isik, kes on määratud juhtima SAR operatsioone kogu SRR ulatuses, samuti korraldama SRUde SAR alast väljaõpet ja treeningut, JRCC ja MRSCde SAR suutlikkuse ning valmiduse kaasaegsel tasemel hoidmist ning edasiarendamist. (SRU metoodiline juhised)

GMDSS ROC (ülemaailmse merepääste- ja ohutussüsteemi piiratud raadioside operaatore kutsetunnistusega) sideoperaatori koolitus. (SRU metoodiline juhised)

ESTER (*Estonian Emergency Radio*) Eesti EriRaadio, mõeldud kasutamiseks operatiivsetele väljasõitutele reageerivatele üksustele. (Raadioside kutsungid ja nimetused. Päästeameti Peadirektori 17.03.2009 käskkiri nr 1.1 – 1/9)

VHF (*Very High Frequency*) ultralühilaine (mereside sagedusribas 156 – 174 MHz). (SRU metoodiline juhised)

OPIS Operatiivinfosüsteem, päästesündmusi ja nendega seonduvaid andmeid haldava päästeinfosüsteemi osa. Rakenduse funktsionaalsus seisneb SOS-is algatud sündmuste kohta informatsiooni kogumises, täiendamises (OPIS-e protokollide täitmine) ning registreeritud sündmuste kohta päringute teostamises. (Operatiivinfosüsteemi (OPIS) sündmuste täitja kasutusjuhend, Päästeameti peadirektori 21.04.2011 käskkiri nr 88 Lisa 2)(edaspidi: OPIS kasutusjuhend)

SISSEJUHATUS

Eestit peetakse küll mereriigiks, kuid kindlasti ei tähenda see seda, et igäüks võib kinnitada, et tunneb merd nagu oma viit sõrme. Merel olles on raske end erinevates oludes täiesti kindlalt tunda ning tihti hinnatakse oma oskuseid ja teadmisi valesti. Sellest tulenevalt juhtubki küllaltki palju õnnetusi veekogudel nii alustega, kui ka nende peal olevate reisijatega.

Eestis on merepäästega seotud mitmed ametkonnad ning valdkond reguleeritud erinevates seadustes. Päästeseaduse kohaselt on päästesündmuse toimumisel, ohu tõrjumisel ja kõrvaldamisel ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud tegevused maismaal ja siseveekogudel (edaspidi *päästetöö*), kui teistes seadustes ei ole sätestatud teisiti, ning rannikuvees päästesündmuse lahendamine koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga (edaspidi: PPA). Siinkohal on veel oluline rõhutada just rannikuvees toimunud päästesündmuse puhul vastutuse jagunemist Päästeameti (edaspidi: PÄA) ja PPA-i vahel. Sündmuseid tuleb lahendada koostöös ning PÄA-i ning PPA-i vaheline koostöö kokkulepe peaks sellele igati kaasa aitama, kuid kas rollide ja vastutuse jaotus on piisavalt selgelt lahti kirjutatud ja praktikasse rakendunud? Samuti muudab sündmuse lahendamise puhul keerukust juurde asjaolu, et tihti on raske mõista, et millisest sündmusest alates on tegemist päästesündmusega rannikuvees. Veeseadusest tulenevalt on rannikuvesi – rannikulähedane merevesi maismaa pool joont, mille iga punkt on ühe meremiili kaugusel mere pool lähimast punktist lähtejoonel, millest mõõdetakse territoriaalvee laiust. (Päästeseadus, 05.05.2010; Veeseadus 16.05.1994; Politsei- ja piirivalveseadus, 06.05.2009)

Merepääste sündmustele reageerimisel tekib praeguses olukorras PÄA-i ja PPA-i vahel operatiivjuhtimise tasemel juhtimisalaseid lahkarvamusi kuna pääste poolt sündmusele reageerijad teavad liialt vähe merepäästeoperatsioonide jaoks mõeldud juhtimise alaste normdokumentide sisulist poolt.

Lisaks keerukale seadusandlikule regulatsioonile on probleemiks ka päästjate vähene väljaõpe või selle puudumine merepäästeoperatsioonideks, mille tulemusena on

merepääste sündmus päästjatele raskesti lahendatav ning päästevõimekus madal. Samuti on olemasolev varustus ennekõike mõeldud päästmiseks siseveekogudelt ning ei pruugi sobida või ei sobi üldse merepäästeks.

Käesoleva lõputöö eesmärgiks on analüüsida päästjate väljaõppe piisavust, varustuse vastavust ja operatiivjuhtimise sidusust merepäästeoperatsioonide läbiviimisel koostöös merepääste üksustega.

Sellest tulenevalt püstitab autor lõputöö hüpoteesi: Politsei- ja Piirivalveameti ja Päästeameti vaheline koostöö reaalsetel merepäästesündmustel ei ole sujuv, kuivõrd reageerivad jõud ei tea täpselt oma töö ülesandeid ja kohustusi ning päästjate väljaõpe ja varustus ei ole piisavad.

Hüpoteesi kinnitamiseks või ümberlükkamiseks on autor seadnud järgmised ülesanded:

- uurida ja analüüsida merepäästega seotud normdokumente ja kirjanduslikke allikaid;
- uurida merepääste sündmustele reageerivate päästekomandode varustuse vastavust merepääste sündmustele;
- uurida merepääste sündmusega seonduvat juhtimisalast dokumentatsiooni;
- teha ettepanekuid juhtimise, väljaõppe ja varustuse osas parandamiseks merepääste sündmuste lahendamist.

Lõputöö empiirilises osas kasutab töö autor kombineeritud uurimismetodoloogiat, viies läbi intervjuud merepääste sündmuses osalenud erineva taseme päästetöö juhtidega ning analüüsides varustuse ja väljaõppe programme, läbiviidud koolituste sisu ja ülesehitust ning dokumentatsiooni.

1. MEREPÄÄSTEOPERATSIOONIDE REGULEERITUS JA LÄBIVIIMINE ERINEVATES RIIKIDES

1.1 Soome

Soomes on seotud merepäästesündmustega väga paljud ametkonnad, kellele on määratletud tegevusest lähtuvad ülesanded. Seega Soome puhul on merepäästega seotud ametiasutused:

- Kriisikeskus;
- Lennunduse valdkonna ametiasutused;
- Hüdro meteoroloogiakeskus ja Mereuuringute keskus;
- Veeteede Amet;
- Kohalikud tuletõrjekomandod;
- Kaitsejõud;
- Politsei;
- Sotsiaal- ja tervishoiuametnikud;
- Keskkonnamet;
- Tolliamet;
- Piirivalveamet.

Seejuures kohalikud tuletõrjekomandod, politsei ja tolliamet osalevad otsingu- ja päästetöodes, eraldades selleks oma personali ja seadmeid. (Merepäästeseadus. *Meripelastuslaki*, VOMARE 2008 - 2011) (edaspidi: Soome merepäästeseadus)

Eelpool nimetatud ametiasutused, -isikud ja organisatsioonid on kohustatud andma ohuolukorra puhul esitatud palve korral Piirivalveameti käsutusse oma oskusteavet, personali ja seadmed, mis sobivad merepääste otsingu- ja päästetööde teostamiseks. Kindlasti peab ka merepäästeks valmisolev helikopter sobima otsingu- ja päästetööde raames vajalikuks haigete esmaseks transpordiks. (Soome merepäästeseadus)

Kombineeritud õnnetuse korral on esmaseks prioriteediks inimeste päästmine. Sama kombineeritud õnnetusega seotud muud pääste- ja tõrjetööd tuleb seostada inimeste

päästmisele suunatud tegevustega, vastavalt merepäästejuhi korraldustele. (Soome merepäästeseadus)

Merepäästejuhi korraldusel võib Soomes isikuid kohustada loovutama merepäästetegevuseks vee- ja õhusõidukeid, muid liiklusvahendeid, toiduaineid, ehitisi, sisekommunikatsioone ja –vahendeid, muid seadmeid ja vahendeid ning kütust või määrdeaineid, kui see on vältimatult vajalik merel ohus olevate inimeste otsinguks või päästmiseks. (Soome merepäästeseadus)

Kokkuvõtlikult võib öelda, et kuigi Soomes on merepäästesündmustega seotud asutusi küllaltki palju, siis juthivaks organiks on Piirivalve, kelle käsutusse on kõik kaasavad asutused kohustatud andma oskusteavet, personali ja seadmeid, mis sobivad merepääste otsingu- ja päästetööde teostamiseks. Samas erandina võib Soome osas välja tuua merereostuse tõrje mitte vastutamise erinevalt Eestist (Politsei- ja piirivalveseadus, 06.05.2009).

1.2 Norra

Justiits- ja politseiministerium vastutab administratiivse koordineerimise eest SAR teenuse korraldamisel Norras. Selleks on ministerium loonud Hädaolukordade ja päästeplaneerimise osakonna, milles on kolm üksust: päästeteenuse üksus (Rescue Service Unit). Päästeteenuse üksus, on vastutav koordinaator Norra päästeteenuste tagamisel, ning hõlmab ka mitmepoolsete kokkulepete sõlmimist. Samuti on päästeteenuse üksus administratiivselt vastutav RCC (Rescue Coordination Centre) toimuvuse tagamisel. Hädaolukordade planeerimise üksus vastutab sisejulgeoleku ja hädaolukordade planeerimise eest, hõlmates ka turvalisuse tagamise. Rahvusüksus, aga valmistab ette inimesi hädaolukordadega hakkama saamiseks. (Siinvert...2009)

Norras moodustati 1970 a. kaks ühendatud pääste koordinatsioonikeskust, millest tulenevalt on pääste vastutusosalad jaotatud kaheks SAR regiooniks ning neile omakorda alluvad allkeskused. (Siinvert...2009)

Norra SAR teenus koosneb integreeritud koordineerimissüsteemist, mis tähendab, et iga ühinenud päästeüksus on ettevalmistatud käsitlema maa-, mere- või õhuoperatsioone, päästeoperatsioone õli- või gaasiplatvormidel, samuti, kui operatsioon nõuab rahvusvahelist koostööd. See annab kulu efektiivsuse, kõrge

tõhususega süsteemi koos väikese konkurentsiga ressursside valikul ja parima võimaliku eelise, vajaduse järelvalve või käsu jaoks. Selline korraldus on maailmas unikaalne. (Siinvert...2009)

Operatsiooniline koordineerimine allkeskustes on politsei piirkondade ülesanne. Kollektiivne SAR juhtimine tagatakse kahest pääste koordineerimiskeskusest ja pääste allkeskustest. Kohalik politseiülem, juhib ja koordineerib otsingu- ja päästeoperatsioone oma vastavas piirkonnas. (Siinvert...2009)

Pääste allkeskus (RSC) baseerub regionaalses politseijaoskonnas ning meeskond on mehitatud politsei poolt igapäevateenistuse vajaduste järgi. Olenevalt operatsiooni eripärast võib keskuse SAR juhtkond välja kutsuda väliseksperte. (Siinvert...2009)

Häired võetakse vastu otse JRCC poolt, kuid enamus vastu võetud häiretest saadetakse lähimasse pääste allkeskusesse. Kõik häired registreeritakse JRCC-s, kuigi pääste allkeskus vastutab, otsustab ja tegutseb iseseisvalt, võib JRCC mistahes ajahetkel vastavalt vajadusele juhtumi üle võtta. (Siinvert...2009)

Pääste allkeskustes on lennuteenistuse üksus (haldab ja peab ühendust õhusõidukitega, mis on sattunud õnnetusse) ja kaldaraadiojaamad (monitoorivad mere hädaväljakutse sagedusi ja tagavad side merel). (Siinvert...2009)

Kui operatsioon on alanud, määratakse pääste allkeskustes OSC (On Scene Coordinator) kooskõlas välja töötatud protseduuridega. Politsei, tuletõrjeosakond ja meditsiiniteenistused on tavaliselt tähtis osa meeskonnast. Maapiirkondades määratakse tavaliselt OSC-ks tavapäraselt kohalik konstaabel, kes teab piirkonda ja selle eripära. (Siinvert...2009)

Tänapäeval on Norra SAR teenistus täielikult integreeritud võrgustik. Seda võrgustikku suunatakse ühinenud koordineeriva organisatsiooni poolt kõiki liike päästeoperatsioonide jaoks (meri, õhk, maa). Need teenused sooritatakse läbi kooskõlastatud tegevuste ja jõupingutuste, hõlmates riiklikke ametkondi, vabatahtlikke organisatsioone ja erasektorit. (Siinvert...2009)

Norra puhul saame rääkida kahest peamisest koordinatsioonikeskusest, millest tulenevalt vastutusala jaotatakse kaheks SAR regiooniks. Eriliseks teeb selle riigi see, et iga ühinenud päästeüksus on ettevalmistatud käsitlema väga erinevaid päästeoperatsioone ja samuti ka teostama rahvusvahelist koostööd. Samas ei maksa ära unustada, et eelpool nimetatud riik on üles ehitatud teistele alustele ning nende

ministeeriumid ei tegele seadusloomega. Märkimisväärseks tasuks välja tuua vabatahtlike süstematiseeritud kaasamist merepäästeoperatsioonidele, mille peale tasuks Eestis samuti mõelda.

1.3 Hetkeolukord Eestis

Eesti merepäästesüsteem baseerub 1979.a. Rahvusvahelisel mereotsingute ja –pääste konventsioonil ja sellest tulenevatel IMO ja ICAO nõuetel (IAMSAR Manual).

Merepääste töid Eestis korraldatakse ja teostatakse alaliste (riiklike) päästeteenistuste ja kaasatava riikliku- ning erasektori poolt hallatavatest ressurssidest moodustatavate üksustega, mis käivitatakse merepäästetöödeks mere- või lennuõnnetuse korral päästepiirkonnas. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Eesti merepääste aluse moodustavad riiklikud päästeteenistused – pädevad struktuurid, mis teostavad teenistuste operatiivteenistuslikku ja otseselt alluvate või päästetöödele kaasatavate ressursside operatiivset juhtimist. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Eestis on kasutusel merepäästeplaan, mis määrab ära merepääste korraldamise, juhtimise ja teostamise toimingud ohuolukorda sattunud või kadumajäänud vee- ja õhusõidukite ning nendel olnud inimeste otsimiseks ja päästmiseks Eesti päästepiirkonnas. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Otsingu- ja päästepiirkond (SRR) on jagatud vastutusaladeks merepäästkeskuste vahel. Tallinnas paiknev mere- ja lennupääste koordinatsioonikeskus (JRCC) on vastutav üksus, mis tagab otsingu- ja päästetööde (SAR) tõhusa juhtimise korraldamise ning SAR operatsioonide koordineerimise kogu SRR-i ulatuses. Tegutseb rahvusvahelise koordinatsioonikeskusena ja vastutab merepääste juhtimise ja koordineerimise eest territoriaal- ja sisemeres ning majandusvööndis. Hetkel on Eestis ainult üks merepääste- ja koordinatsiooni allkeskus (MRSC), mis paikneb Kuressaares ja allub otsingu- ja päästetööde korral JRCC-le ning mille ülesandeks on täiendada keskuse tegevust kindlaksmääratud SRR-s. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Vastavalt Päästeseadusele on päästesündmuse toimumisel, ohu tõrjumisel ja kõrvaldamisel ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud tegevused maismaal ja siseveekogudel

(edaspidi *päästetöö*), kui teistes seadustes ei ole sätestatud teisiti, ning rannikuvees päästesündmuse lahendamine koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga.

EV Valitsuse määrusega 23.07.2002 nr 237 otsingu- ja päästetööde korraldamist juhib Piirivalveamet tema koosseisu kuuluva merevalvekeskuse kaudu, kes on Eesti päästepiirkonna otsingute päästetööde koordineeriv keskus. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Eesti merepäästeplaani kohaselt on merepäästeoperatsioonidele kaasatavad ametkonnad (Merepäästeplaan...11.01.2012):

- Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium;
- Siseministeerium;
- Keskkonnaministeerium;
- Sotsiaalministeerium;
- Kaitseministeerium;
- Rahandusministeerium.

Kõikidel eelpool nimetatud ametkondadel on oma kindel ülesanne tagamaks vastavalt võimekusele otsingu- ja päästetööde toimimine. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Piirivalveamet vastutab merepäästeteenistuse praktilise organiseerimise eest vaid piirivalveameti osas, muude merepäästeteenistuses osalevate ametkondade suhtes on piirivalveameti roll nõuandev. Iga merepäästeteenistuses osalev ametkond ja organisatsioon vastutab enda isikkoosseisu koolituse eest. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Juhtimist alustab JRCC või MRSC peale hädasignaali vastuvõtmist, algse informatsiooni kogumist ja ohuolukorra kehtestamist. Igaks päästeoperatsiooniks määrab merevalvekeskuse ülem otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (SMC), kelleks võib olla kas merevalvekeskuse ülem ise, merevalvekeskuse korrapidaja ohvitser. JRCC või MRSC juhib ja koordineerib päästepiirkonna vastutusallas mereotsingutest ja –päästes osa võtvate päästeüksuste tegevust, määrab kindlaks nende ülesanded ja annab neile selleks vajalikke käsked, nõuandeid ja informatsiooni. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Mereotsingute ja –pääste koordinaator määrab päästetööde koordinaatori sündmuskohal (OSC), kes juhib sündmuskohal päästeüksuste tegevust ja koordineerib õnnetuses olevale laevale osutatavat abi kooskõlas laeva kapteniga ja mereotsingute ja

–pääste koordinaatoriga. Õnnetuspaiga koordinaator on infovahetaja päästeüksuste ja mereotsingute ja –pääste koordinaatori vahel. Päästetööde koordinaatoriks määratakse sündmuskohal kas esimesena õnnetuskohale saabuv päästeüksuse kapten, piirivalvelaeva komandör või kellel on parimad eeldused päästetööde juhtimiseks ja sidevahendid, samuti vastavad võimed ja oskused. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Eestis on rida rannavalvelisi ülesandeid pandud politsei multifunktsionaalsetele struktuuridele st rannavalve korraldamise ja teostamise eest vastutab PPA. PPA on autori arvates konkreetselt selline piirivalve osakond, kus koos tugiteenuste struktuuridega peab tagama Eesti, kui rannikuriigi turvalisuse eesmärgid, arendama rahvuslikku ressursi, tagama teenused ning täitma riigi rahvusvahelised kohustused selles valdkonnas.

Rannavalveliste ülesannet hulka, mida täidab PPA kuulub lennu- ja merepääste otsingu- ja päästetööde teostamine, nende koordineerimine ja juhtimine, teenused, mis ei ole piirivalvelised ega politseilised vaid kuuluvad lennu- ja meresõidu ohutuse valdkondadesse. Viimased kaks on Eesti seaduse mõistes ka elutähtsad teenused. (Merepäästeplaan...11.01.2012)

Kokkuvõtlikult võime Eesti puhul rääkida ühest merevalvekeskusest (JRCC Tallinn) ning ühest allkeskusest (MRSC Kuressaare), mis allub merevalvekeskusele. Häire saamise korral alustab JRCC või MRSC algse informatsiooni kogumist ja ohuolukorra kehtestamist. Seejärel määrab JRCC ülem otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaatori (SMC), kelleks võib olla kas merevalvekeskuse ülem ise, merevalvekeskuse korrapidaja ohvitser. Kuigi seadusandliku poole pealt on autori arvates Eestis paigas nii vastutavad isikud ja ametkonnad, siis suurel määral puudub PPA-l suutlikkus tagada elupäästevõimekus, mis tuleneb õiguslike aluste puudumisena. See tähendab seda, et puudub selline seadus nagu Merepäästeseadus ja Päästeseadusesse ei ole sisse kirjutatud merepäästega seonduvaid tegevusi.

2. DOKUMENTIDE JA INTERVJUU ANALÜÜS

2.1 Merepäästealane väljaõpe Eestis

2.1.1 Politsei- ja Piirivalveameti merepääste õppekava

PPA on juhtiv merepäästega tegelev ametkond, kes vastutab merepääste korraldamise eest. PPA merepääste õppekava on kohaldatud otsingu- ja päästetöodes osalevale ja/või seotud isikkoosseisule (PPA merepääste õppekava, IAMSAR Manual 2010).

PPA merepääste õppekava on üles ehitatud Eesti ja Soome merepääste ning Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO compedium 3.11, 3.12, 3.13 ja 3.14) nõuete ja parima praktika kohaselt. Koolituse üheks oluliseks aluseks on võetud rahvusvaheline lennu- ja merepääste käsiraamat IAMSAR. (PPA merepääste õppekava)

Õppekava on üles ehitatud modulaarsena ning koosneb alusmoodulist ning vajalikest jätkumoodulitest. Isikkoosseis läbib moodulid viisil, mis vastab tema ametikohale. Mooduleid läbitakse erinevas arvus ametikohast lähtuvalt ning, sellest tulenevalt on kokkulangevaid mooduleid erinevate ametikohtade arvestuses. Mooduleid saab valida viisil, mis moodustavad ka jätku- ning täiendkoolituse. Samas õppekava modulaarsus pakub omakorda paindlikkust ning võimaldab õppima võtta isikuid ka väljastpoolt PPA-t. Osaliselt on õpet võimalik läbi viia ka struktuurüksustes kohapeal. (PPA merepääste õppekava)

Kui teenistuja töökohustused oluliselt muutuvad või tema ametikoht vahetub, tuleb tal läbida või korrata vastavale ametikohale mõeldud koolitusprogramm. Täiendavalt on teenistujatel omandatud oskuste säilitamiseks ning jooksvaks täiendamiseks õppekava täitmise järgsel perioodil kasutusel sisekoolitajate ametikohad, kelle põhitööks saab olema isikkoosseisu regulaarne koolitamine ja treenimine ning otsingu- ja päästetööde (SAR) protseduuride juurutamine ja arendamine. (PPA merepääste õppekava)

Piirivalvelaevade isikkoosseis on täiendavalt kohustatud läbima koolitusi vastavalt meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelisele konventsioonile (STCW). Samas Pääste- ja koordinatsioonikeskus (JRCC) ja/või otsingu- ja pääste allkeskus (MRSC) isikkoosseis on kohustatud läbima I, II ja III astme täiendkoolituse vormis. (PPA merepääste õppekava)

Õppekava eesmärgiks on (PPA merepääste õppekava):

- ette valmistada teenistujaid, kes on võimelised rakendama saadud teadmisi ja praktilisi oskusi erinevates ohusituatsioonides;
- on võimelised töötama meeskonnas;
- suudavad toime tulla stressirohkes keskkonnas;
- suudavad langetada kaalutletud otsuseid kiiresti ning korrektselt.

PPA merepäästevaldkonna õppekava koosneb põhi-, täiend-, jätku ja koolitajataseme koolitusest. Põhikoolitus koosneb: merepääste alused, enesepääste, päästmine, esmaabikoolitus, piirangutega GMDSS ROC (ülemaailmse merepääste- ja ohutussüsteemi piiratud raadioside operaatori kutsetunnistusega) sideoperaatori koolitus. Täiendkoolitus koosneb: merepäästeüksuse juhi koolitus, merendusala inglise keel, otsingu planeerimine- ja juhtimine, otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaatori koolitus, lennutegevuse koordinaatori koolitus, otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaatori koolitus, JRCC ja/või MRSC operaatori koolitus, GMDSS GOC sideoperaatori kursus, merepääste koostöökursus. (PPA merepääste õppekava)

Kvalifikatsiooni säilitamise koolituse (jätkukoolitused) käigus läbitakse uuesti eelpool nimetatud kursused vastavalt teenistuja töö iseloomule või osaletakse samal põhimõttel eelpool nimetatud korduskursustel. (PPA merepääste õppekava)

PPA merepääste õppekava koosneb viiest õppeastmest (PPA merepääste õppekava):

- I. aste: baaskursus e. põhikoolitus (otsingu- ja päästetöodes osalevad teenistujad);
- II. aste: merepääste täiend- ja jätkukoolitus (SRU juhtidele);
- III. aste: merepääste täiend- ja jätkukoolitus (JRCC ja/või MRSC teenistujale ja piirivalvelaevade juhtivkoosseisule);
- IV. aste: merepääste täiend- ja jätkukoolitus (JRCC ja/või MRSC koordinaatorid);
- V. aste: koolitajad.

Õppekava baasõppe I astmele vastuvõtmise eelduseks on teenistuja hea ujumisoskus. Teenistuja peab olema füüsiliselt ja psüühiliselt terve ja normaalses füüsilises konditsioonis. Seda saab tõendada esitades kehtiva arstitõendi. (PPA merepääste õppekava)

I ASTE on baaskursus, mille kestvus on 10 päeva. Koolituse läbinud teenistuja peab teadma nii merepääste aluseid (õppe kestvus 2 päeva), enesepääste võtteid ja oskusi päästa abivajajat veekogul ka talvistes tingimustes (õppe kestvus 2,5 päeva), valdab hädaolukordade ja turvalisusega seotud sidepidamise ja informatsiooni vahetamise põhimõtteid, valdab esmaabioskusi ja otsingu alustõdesid (õppe kestvus 3 päeva), suudab edukalt osaleda meeskonnatöös ning, valdab merereostuse aluseid. (õppe kestvus 2,5 päeva) (PPA merepääste õppekava)

Lisaks teenistuja, kes osaleb otsingu- ja päästetööl veesõidukijuhina, peab läbima piirangutega GMDSS ROC sideoperaatori koolituse, mille kestvus on 5 päeva. (PPA merepääste õppekava)

II ASTE on merepääste täiendkoolitus SRU juhtidele, mille kestvus on 10 päeva. Õppeastme eesmärk on koolitada teenistuja oskusi töötamiseks otsingu- ja päästetööde käigus SRU juhina. Teenistuja II astme õppesse asumise eelduseks on I astme edukas läbimine. II astme koolitus koosneb järgmistest ainekursustest: merepäästeüksuse juhi koolitus (5 päeva), merendusala inglise keel (5 päeva + iseseisev töö). (PPA merepääste õppekava)

III ASTE on merepääste alane täiendkoolitus (JRCC ja/või MRSC teenistujale, piirivalvelaevade juhtivale koosseisule), kestvusega 10-20 päeva. Selle õppeastme eesmärk on anda teenistujale teadmised ja oskused tegutsemiseks otsingu- ja päästetööl sündmuskoha koordinaatorina (OSC), lennutegevuse koordinaatorina (ACO) või JRCC ja/või MRSC operaatorina. Läbitud peavad olema eelnevalt I ja II aste (välja arvatud merendus või lennundustaustaga teenistujad). III aste koosneb järgmistest ainekursustest: otsingu planeerimine ja juhtimine, kestvusega 5-10 päeva ning viiakse läbi koostöös rahvusvaheliste koostööpartneritega, otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaatori koolitus, mille kestvus on 5 kuni 10 päeva ja samuti viiakse koolitus läbi koostöös rahvusvaheliste koostööpartneritega. (PPA merepääste õppekava)

IV ASTE on merepääste täiendkoolitus (JRCC ja/või MRSC koordinaatorid), mille kestvus on 10-13 päeva. Õppeastme eesmärk on anda teenistujale teadmised ja oskused tegutsemiseks otsingu- ja päästetöödel juhtumi koordinaatorina (SMC). SMC koolitusel osalemise eelduseks on SP (otsingu- ja planeerimise juhtimine) ja OSC edukas (III aste) läbimine. Otsingu- ja päästetööde koordinaatori (SC) ülesandeid täitev teenistuja on eelnevalt kohustatud läbima SMC koolituse, kuid neile ei laiene nõue läbida SP ja OSC kursuseid. IV astme koolitus, mida viiakse läbi rahvusvaheliste koostööpartneritega, koosneb järgmistest ainekursustest: otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaatori koolitus, kestvusega 10 päeva ning merepääste koostöökursus kestvusega 1-3 päeva. (PPA merepääste õppekava)

V ASTE on koolitaja tase. Õppeastme eesmärk on anda teenistujale teadmised ja oskused töötada merepääste I ja II astme koolitajana PPA struktuurüksustes. (PPA merepääste õppekava)

Tabel 1. PPA merepääste õppevaldkonnad (PPA merepääste õppekava).

ASTE	KURSUS	KESTVUS	OSKUSED
I	Baaskursus	10 päeva	Merepäästealused, enesepääste, sidepidamine, esmaabi, otsingu algtõed ja merereostuse alused
II	Merepääste täiendkoolitus SRU juhtidele	10 päeva	Merepäästeüksuse juhtimine, merendusosalane inglise keel
III	Merepääste täiendkoolitus	10-20 päeva	Otsingu planeerimine ja juhtimine, sündmuskoha koordinaatori koolitus
IV	Juhtumi koordinaatori koolitus	10-13 päeva	SAR juhtumi koordinaatori koolitus koos rahvusvaheliste koostööpartneritega
V	Koolitaja tase		I ja II astme koolitaja

Tabelis 1 on ülevaatlilikult välja toodud PPA merepäästealased kursused astmete kaupa, nende kestvus ning omandatavad oskused. Võttes arvesse asjaolu, et iga uue taseme koolitusele minnes on eelduseks eelmise astme läbimine, siis kokkuvõttes on

koolitusmaht küllaltki suur (koolitajaks saamisel võib ulatuda koolituspäevade arv ligi 60ni).

PPA merepäästega seonduv väljaõpe on seega küll mahukas, kuid läbimõeldud ja süsteemne (igale tasandile jõudmiseks on vaja läbida kindlad kursused ning taseme hoidmiseks ja enesetäiendamiseks tuleb osaleda ka jätkukoolitustel). Samas on see küllaltki range süsteem piisavalt paindlik, et koolitustest saaksid osa võtta ka inimesed väljastpoolt asutust. See on vajalik seetõttu, et merepäästesündmus ei ole ainult seotud PPA ressursidega vaid kõrgematel tasanditel kaasatakse läbi JRCC ka suuri laevu ja ettevõtteid.

2.1.2 Päästjate põhikursuse pinnaltpääste õppekava

Pinnaltpääste põhikursuse õppekava koosneb 11 teoreetilisest ja 21 praktilisest tunnist, mis on kinnitatud Päästeameti peadirektori 08.06.09 käskkirjaga nr 83 Pinnaltpääste kursuse programmi kinnitamine.“ Kursuse mahuks on 32 tundi. Kursusel osalejate arv soovituslikult 12 päästeteenistajat. Kursuse eesmärgiks on nende päästeteenistujate erialane ettevalmistamine, kes teostavad päästetöid veekogudel. Kursus loetakse läbituks, kui päästeteenistuja osales õppetundides vähemalt 90%, sooritas teoreetilise eksami vähemalt 80% ja sooritas eksami praktilise osa nõuete kohaselt. (Pinnaltpääste põhikursuse õppekava, Päästeameti peadirektori 08.06.2009 käskkiri nr 83 Lisa 1)

Pinnaltpääste täiendkursuse õppekava päästeteenistujatele koosneb 9 teoreetilisest ja 7 praktilisest tunnist, mis on määratletud Päästeameti Peadirektori 08.06.09 käskkirja nr 83.“ Kursuse maht on 16 tundi ja osalejate arv 12 päästeteenistajat. Kursuse eesmärk on nende päästeteenistujate erialane ettevalmistamine, kes töötavad päästekomandodes, mille ülesanne on teostada päästetöid päästepaadiga ja/või kiirevoolulises vees. Kursuse lõpetamise tingimused on täidetud, kui päästeteenistuja sooritas arvestuse ja osales õppetundides vähemalt 90% ulatuses. Kursuse lõpetamist kinnitab tunnistus, mis annab õiguse teostada päästetöid veekogudel päästepaadiga ja/või kiirevoolulises jões. (Pinnaltpääste täiendkursuse õppekava, Päästeameti Peadirektori 08.06.2009 käskkiri nr 83 Lisa 2)

Päästjate pinnaltpääste alane väljaõpe koosneb küll peamiselt kahest kursusest, mis põhikursuse läbinutel näeb ette suurema osana praktilisi harjutusi basseinis ja

siseveekogus. Täiendkoolituse saavad päästjad kes töötavad sellistes piirkondades, kus paiknevad kiirevoolulised veed ja töötada tuleb päästepaadiga. Eelpool kirjutatu toobki autori arvates probleemi et, kuna kõik päästjate koolitused toimuvad just siseveekogudel, siis ei saagi ju päästjatelt eeldada merepääste teostamist merepäästesündmustel. Küll aga peab autor nende koolitust piisavaks, et päästjaid kasutada abistava jõuna merepääste sündmustel.

Seega on kahe ametkonna koolitusmahud ning programmid väga erinevad:

- PPA väga mahukas ja mitmeid mooduleid hõlmav õppekava, samas kui Päästeameti teenistujaid koolitatakse vaid ühel 4 päevasel kursusel;
- PPA õppekava moodulitest tulenevalt võivad osaleda ka väljastpoolt asutust inimesed, kuid Päästeameti puhul seda võimalust programmist ei tulene;
- Merepäästega seonduv materjal PPA-l spetsiifiline ja mahukas mahukas kuid Päästeameti rohkem üldisem ja vetelpääste suunaline.

Seega eeltoodust lähtuvalt leiab autor, et kuivõrd päästeteenistujatele läbiviidav koolitusmaht on oluliselt väiksem PPA koolitustest ning on sisult pigem keskendunud vetelpäästele siseveekogudel, siis on merepääste teostamiseks teadmised ja oskused ebapiisavad. Samas on Päästeseadusest tulenev kohustus merepäästet teostada ranniku lähedalt ka päästjatel. Küll aga võib päästeteenistujaid merepäästesündmustel kasutada abistava jõuna. Sellest tulenevalt on merepäästesündmustel osalemisel küllaltki tõenäoline, et erinevate osapoolte vahel võivad tekkida lahkarvamused ning üksteist ei mõisteta õigesti.

2.2 Varustus

2.2.1 Levinumad SRU poolt kasutatavad vee ja õhusõidukid

Piirivalve veesõidukitega on tagatud merepäästevõimekus jõuda hädasolijani suvel ühe tunni jooksul, talvel kahe tunni jooksul, Peipsi järvel ühe tunni jooksul kõikidel aastaegadel. (SRU metoodiline juhis)

Piirivalve põhivarustusse kuuluvad järgmised veesõidukite liigid: piirivalve laev (PVL), piirivalvekaater (PVK), piirivalve mootorpaat (PM), piirivalve sõudepaat (SP) ja piirivalve hõljuk (PVH). Mere- ja siseveekogu ääres asuvate kordonite kasutuses on vähemalt üks päästeüksus. Otsingu- ja päästetöödele minnes valitakse kõige sobivam päästeüksus. (SRU metoodiline juhis)

PVK-tüüpi (piirivalvekaatrid) üksusi kasutatakse peamiselt jääteede sulamise ajal ning talvel. Teistel aastaegadel kasutatakse neid terasest valmistatud PVK-tüüpi üksusi eeskätt madalikult vabastamiseks, pukseerimiseks ja evakueerimiseks. (SRU metoodiline juhis)

MP-tüüpi (piirivalve mootorpaat) üksustega teostatakse põhiosa otsingu- ja päästetöödest. MP-tüüpi roolimajaga alused sobivad paremini pikaajaliseks ja pimedas toimuvateks ülesanneteks. Lahtise roolimajaga MP-tüüpi (LISA 1) veesõidukid on sobivamad kiirust ja meresõidukõlblikkust nõudvate lühiaegsete ülesannete täitmiseks. (SRU metoodiline juhis)

Piirivalvel on kaks hõljukit, mis mõlemad asuvad Peipsi järve äärsetes kordonites. Neid on võimalik kasutada merepäästetöödeks aastaringselt. Hõljukid sobivad kõige paremini evakueerimiseks, otsinguteks ja haigete transportimiseks ning neis piirkondades tegutsemiseks, kus madal vesi raskendab tavalise üksuse tegutsemist. (SRU metoodiline juhis)

Politsei- ja Piirivalveametil on otsingu- ja päästetöödeks kasutada kokku seitse laeva, milledest kolm on välisvalvelaevad ja ülejäänud neli patrull-laevad. Kõik piirivalvelaevad on niinimetatud mitmeotstarbelised ning neid saab kasutada merepiiri valvamiseks, otsingu- ja päästetöödeks ning julgestuse otstarbel. Piirivalvel on üks klassikaline päästelaev PVL-107 (LISA 2), teised on merepääste mõistes abilaevad. Samuti on üks reostustõrjelaev PVL-202 ning poomi võimekust omab PVL-109. Piirivalve laevu võib jagada hooajalisteks ja aastaringselt kasutatavateks laevadeks.

Aastaringselt võib kasutada piirivalvelaevu PVL –109, PVL–107 ja PVL –202. Kasutatusel on ka veel piirivalvekaatrid, mis on hooajalise kasutusega ja paiknevad erinevates sadamates ning mille lühendina kasutatakse PVK (LISA 3). (SRU metoodiline juhis)

Õhusõidukitest on Politsei- ja Piirivalveametil kasutada otsingu- ja päästetöödeks kolm lennukit ja neli helikopterit. Lennuvahendid baseeruvad Tallinna lennuväljal. (SRU metoodiline juhis)

Piirivalve kolme kopteriga AW–139 (LISA 4) on tagatud pääste valmisolek 15 minutit tööajal ja üks tund töövälisel ajal väljalennuga Tallinnast, mis võimaldab jõuda 1,45 tunni jooksul hädasolijani kogu Eesti päästepiirkonna ulatuses ning Tallinna piirkonnas 30 minuti jooksul. (SRU metoodiline juhis)

2.2.2 Päästkeskustes kasutusel olev pinnaltpäästevarustus

Päästjate pinnaltpäästevarustuse toob autor välja seoses sellega, et tuua võrdlusi millised on ühe või teise ametkonna võimalused ja võimekused reageerimaks merepääste sündmustele.

Päästjatel on hetkel võimalik merepäästeoperatsioonideks kasutada järgnevat varustust:

- Kuivülikond;
- Mask;
- Hingamistoru;
- Lestad;
- Päästevest;
- Pinnaltpäästelaud;
- Pussnuga;
- Turvanöör;
- Rakmed;
- Sukeldumislamp;
- Kiiver;
- Tõstevõrk;

- Päästerõngas koos viskenööriga;
- Jäänaasklid;
- Paat.

Loetletud varustuse puhul on selgelt näha, et päästjatel on küll olemas isikukaitsevarustus (LISA 5) ning lisaks ka pinnaltpäästelaud (LISA 6) ja paat (LISA 7) kuid nii nagu PääA ja PPA õppekavad erinesid teineteisest, siis on suur vahe ka varustuse osas, kus PPA-l kõik vahendid merele reageerimiseks, kui PääA puhul varustus pigem isikukaitsevarustus ning muud vahendid ennekõike siseveekogudel liiklemiseks.

Analüüsisides 2011 aasta veepäästeõnnetuste väljasõite terve Eesti lõikes, siis veepääste õnnetustele reageeriti kokku 77 korral. Vaadeldes eelpool nimetatud veepäästevõimekust omavate komandode arvu (57), siis jagub pea igale komandole üks väljasõit aasta jooksul. Põhjalikumalt uurides selgub, et tegelikkuses reageerib veepäästesündmustele aasta lõikes keskmiselt 75% veepäästevõimekusega päästekomandodest (OPIS...15.03.2012).

Sellest tulenevalt järeldab autor, et kuigi ainuüksi üks aasta ei näita küll kogu Eesti komandode tegelikku koormust, võib siiski öelda, et vastava veepäästevõimekusega komandod saavad igäüks vähemalt ühe väljakutse veepäästesündmustele.

Võrreldes PPA SRU ja päästes kasutatavat varustust, siis isikukaitsevarustus on kahel ametkonnal sarnased ning täiendavalt on päästjatel kasutada ka paat, mis on mõeldud inimeste päästmiseks siseveekogult. Samas PPA-l on võimalus kasutada täiendavalt merepäästesündmustel eriotstarbelisi kaatreid, laevu, hõljukeid ja lennuvahendeid.

Varustusest tingitud kahe ametkonna sarnasused ja erinevused:

- SRU ja päästjate isikukaitsevarustuse sarnanemine;
- Päästjate paat mõeldud päästmiseks siseveekogult;
- PPA kasutuses olevate eriotstarbeliste tehnikate olemasolu.

Võttes arvesse erinevusi ja sarnasusi ning erivõimekust, leiab töö autor, et eeldused merepäästesündmuste paremaks lahendamiseks on paremad PPA-l. Arvestades seda, et isikukaitsevarustus on PPA-i ja PääA-i puhul sarnane, kuid tehnilised vahendid on PääA-l pigem siseveekogudele suunatud ja PPA-l merepäästele, siis on igati mõistlik, kui esmane merepääste teostaja ning sündmuse juhtija on PPA ning pääste oma ressursidega võiks olla vajadusel kaasatav lisajõud.

2.3 Operatiivjuhtimine merepäästesündmustel

2.3.1 PPA merepäästeüksuse tegevuse üldised põhimõtted ning ülesanded otsingu ja päästetöödel

Merepäästeüksuse (SRU) terminit kasutatakse, kui merepäästeüksus on kas mehitatud kvalifitseeritud teenistujatega või varustatud nii, et see sobib päästetööks nii merel kui ka siseveekogudel. SRU-d kasutavad peamiselt veesõidukitena laevu või väikelaevu (mootorpaat, kaater, paat jne), õhusõidukeid (lennuk, helikopter) ning hõljukeid. Olenevalt olukorrast võib otsingu- ja päästetööks kasutada mootorsaane ning hea läbipääsuvõimega ja väikesemõõdulisi maastikusõidukeid (edaspidi ATV). SRU võib olla politsei (piirivalve- ja korrakaitsevaldkonnad), vabatahtlike merepäästjate, päästeteenistuse, kaitsejõudude või teiste ametkondade üksus. (SRU metoodiline juhhis)

SRU väljakutsele saatmise üle otsustab otsingu- ja päästetöö juhtumi koordinaator (SMC). Väljakutse vastuvõtmise viisiks võivad olla telefon, merendus- ja satelliitside sagedusel töötavad raadiojaamad (näiteks VHF) või digitaalkanalid (DSC kanalid). Struktuurüksuse juht (näiteks kordoni juht) vastutab SRU valmisoleku eest. Siia kuulub muuhulgas SRU varustus ja meeskond, ehk valmisolek ei ole ainult ajaliselt mõõdetav. Väljakutse vastuvõtmisel ning otsingu- ja päästetöö ajal on SRU juhil õigus esitada otsingu- ja päästetööde kohta lisaküsimusi ja teha teatavaks võimalikud piirangud, mida näiteks valitsevad tingimused tekitada võivad. SRU juht võib küsida järgnevate pidepunktide kohta: kaasatav varustus, tegevuspiirkonna piirangud (süvis), erioskuste vajadus (parameedik/tuuker), otsinguliinide vahekaugus, otsinguala suurus, otsimiskiirus, täiendava abi vajadus. (SRU metoodiline juhhis)

SMC poolt saadud ülesande täitmiseks tuleb hoolikalt valmistuda. SRU juht peab enne väljasõitu kaaluma, millist varustust võib vaja minna. Ettevalmistusele tuleb pöörata olulist tähelepanu, kuna otsingu- ja päästetöödelt tagasi varustuse järele pöördumine võtab rohkem aega, kui ettevalmistus seda nõudnud oleks. Halbades ilmastikutingimustes otsingutele minnes on mõistlik märkida otsinguala juba maal

olles. Näited SRU lisavarustuse kohta vastavalt ülesandele: pumbaseadmed, vahendid vigastuste ärahoidmiseks, esmaabivahendid, kandraam, pulberkustuti, termokotid, binoklid, valgusvõimendid, tagavaraakud või patareid lampide ja sidevahendite jaoks. Kui on põhjust oletada, et otsingu- ja päästetööd kestavad mitu tundi, on hea kaasa võtta ka vett ja toitu. Sellega on võimalik pikendada sündmuskoha piirkonnas meeskonna efektiivset tööaega. (SRU metoodiline juhised)

Sündmuskohale sõitmise aega tuleb kasutada otsingu- ja päästetöödeks valmistumiseks. Hea ettevalmistusega kindlustatakse, et kohale jõudes ollakse kohe valmis tegutsema. Näiteid ettevalmistuse kohta: pumpade töö kontrollimine, prožektorite proovimine, abivahendite töökorda seadmine, pukseerimisotste ettevalmistamine, esmaabivahendite kontrollimine, kandraami kasutuskorda seadmine, otsinguala märkimine kaardile, oma tegevuse plaan, pinnalpäästjate ettevalmistamine, vaatlustegevuse korraldamine teel olles, selge ülesannete jaotus. Sündmuskohale suundumise aega tuleb kasutada efektiivselt. Ülesannete (rollide) selge jaotus vähendab vajadust meeskonda koha peal juhendada. SRU juht peab hoolitsema selle eest, et iga meeskonna liige teab oma üksuse (SRU) tegevuse plaani (Mida tehakse? Kuidas tehakse? Miks tehakse? Kes teeb?). Iga meeskonna liige peab teadma oma ülesandeid ja selleks valmistumiseks vajalikke toiminguid ning teab, millise aja tagant meeskonnaliikmete vahel ülesanded võidakse ümber jagada. (SRU metoodiline juhised)

Juhtumi dokumenteerimine või andmete arhiveerimine on oluline juhtumi hilisemal uurimisel. Andmeid võib säilitada paberil, neid lindistada või salvestada kaameraga filmilindile või mälukaardile. Kui korraga on vaja salvestada arvestuslikult palju informatsiooni, tasub eelistada audio–video tehnikat. Dokumenteerimine ei tohi takistada ega aeglustada päästetööd, vaid põhiosa dokumenteerimisest on soovitatav sooritada olukorra hindamise ajal. Kui päästetöö ajal ei jõutud sündmusi registreerida, tuleb need üles märkida kohe pärast juhtunut. Seda tuleks teha võimalikult kiiresti, soovitatavalt kohe peale ülesande täitmist. Salvestatud materjali võivad vajada SMC (otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator), OSC (otsingu- ja päästetööde koordinaator sündmuskohal) ja juhtumi uurijad (SRU metoodiline juhised).

Väljasõiduteade sisaldab teavet kasutatava vee- ja õhusõiduki kohta, SRU võimalike erioskuste, võimaluste (võimekuste), SRU tavavalmisolekust kõrvalekalduvate puuduste ning meeskonna suuruse kohta. (SRU metoodiline juhised)

Tegelik saabumise aeg (ATA) edastatakse siis, kui SRU saabub sündmuskohale. Teade sisaldab infot kohale jõudmise kohta, SRU tegevusvõimaluste võimalike piirangute kohta ja esimese SRU puhul ka ilmaolusid. Pärast ATA teatamist annab SMC SRU-le täpsemad ülesanded, tänu millele SRU teab, mida sündmuskohal esmajärjekorras teha (SRU metoodiline juhised).

Teateid olukorra kohta edastatakse päästetöö käigus. Esimene teade olukorra kohta edastatakse võimalikult kohe pärast kohalejõudmise teadet ja see sisaldab SRU ülevaadet sellest, mis tegelikult on juhtunud ja milline on olukord sündmuskohal antud ajahetkel. Väiksemate otsingu- ja päästetööde korral võib SMC pärast esimest olukorra kohta saadud teavet anda täiendavaid juhiseid ülesande täitmiseks. Enamasti sisaldavad täiendavad juhised teavet selle kohta, kuidas ja kuhu päästetavad viiakse. (SRU metoodiline juhised)

Teated tegevuse kohta annab SRU JRCC-le (pääste- ja koordineerimiskeskus) või MRSC-le (otsingu- ja pääste allkeskus). Nemad võivad anda SRU-le ka täiendavaid lisaülesandeid. (SRU metoodiline juhised)

Teate tagasijõudmise kohta edastab SRU siis, kui ta on saabunud tagasi oma baseerumiskohta. Teade tagasijõudmise kohta sisaldab teavet, et SRU on ülesande täitmisest vaba ja SRU-d võib kasutada teiste ülesannete täitmisel. Kui SMC on saanud kõikidelt SRU-delt teated tagasijõudmise kohta, on tal võimalik võtta vastu otsus otsingu- ja päästetööde lõpetamiseks. (SRU metoodiline juhised)

Teated valmisoleku kohta ei ole otseselt seotud otsingu- ja päästetöödega, kui nende abil saab JRCC ja/või MRSC kasutada erinevate ülesannete täitmiseks selleks kõige sobivamaid SRU-sid. (SRU metoodiline juhised)

Otsingu- ja päästetööde ajal edastab SRU järgmised teated (SRU metoodiline juhised):

1. Väljasõiduteade;
2. Tegelik saabumisaeg (Actual Time of Arrival, ATA);
3. Teated olukorra kohta;
4. Teated tegevuse kohta;
5. Teade tagasijõudmise kohta;
6. Teated valmisoleku kohta.

Selline teadete edastamise järjestus sarnaneb mõningal määral päästjate poolt kasutusel olevale teavitamiskorrale, kuid eelpool loetlud punktis 2 nimetatud tegelikku saabumisaega Päästeamet ei kasuta.

2.3.2 Merepäästesündmuse lahendamine Päästeameti vaates

Merepäästesündmus, kui selline on päästjatele samaväärne veepääste sündmusega ja reageeriv ressurss saadetakse välja samuti vastavalt sellele. Häirekeskus saadab päästemeeskonna välja vastavalt temale laekunud info põhjal kahe astmelise kutsetöötuse abil. See tähendab, et Häirekeskuse helistab inimene ja valves olev päästekorraldaja esmase vajamineva info ning saadab vastava päästeressursi välja, mille järel päästekorraldaja küsib helistajalt veel täiendavat lisainformatsiooni mida võib meeskonnal või meeskondadel vaja minna. (Väljasõidu kord, Päästeameti Peadirektori 22.01. 2007 käskkiri nr 17) (edaspidi: Väljasõidu kord)

Igale I astme väljakutsele saadetakse vähemalt kaks põhiautot ja paat, mis tuleneb vastava asutuse väljasõidukorrast. Iga põhiauto peal paikneb 1+3 meeskond, seega saabub pääste poolt merepäästesündmusele I astme korral 6 päästjat ja kaks I tasandi juhti. Alates teisest tasandist liitub veel üks põhiauto ja II tasandi päästetöö juht. Pinnaltpääste ülikonda riietumist alustavad päästjad juba sündmuskohale sõites (autos), mis tagab võimalikult operatiivse abi osutamise kannatanule. Sündmuskohale jõudes läheb I või II tasandi juht luurele ja paneb paika otsustava suuna ning taktika kuidas päästa. Häirekeskust on kohustatud vastava tasandi juhid teatama nii väljasõidust, kui ka kohale jõudmisest – veel küsitakse täiendavat lisainfot, kannatanute arvu, juurdesõiduteede, vastutulevate isikute jms kohta. Sündmust juhtiv päästeametnik on kohustatud teavitama Häirekeskust pinnaltpääste operatsiooni algusest. (Väljasõidu kord)

Juhul, kui I tasandi otsusest tulenevalt ei ole päästetööd efektiivsed, siis on alati õigus kõrgema tasandi juhil juhtimine üle võtta. Millest loomulikult teavitatakse ka Häirekeskust raadioside teel. (Operatiivinfo edastamise kord, Päästeameti peadirektor 14.09.2009 käskkiri nr 124) (edaspidi: Operatiivinfo edastamise kord)

Juhul, kui kannatanu on päästetud teavitatakse sellest koheselt Häirekeskust ja toimetatakse ta kaldale. Jõudes kaldale antakse kannatanu üle kiirabile ja

päästeoperatsioon on sellega lõppenud. Lahkudes sündmuskohalt ja komandosse jõudmisest teavitatakse samuti Häirekeskust. (Operatiivinfo edastamise kord)

Operatiivjuhtimise poole pealt on merepäästesündmustel PPA SRU-1 ja päästjatel nii sarnasusi, kui ka erinevusi. Sarnasused tulevad välja sündmuskohale teate andmisest, esialgsest raportist, sündmuselt lahkumise ning baseerumise kohta tagasi jõudmise koha pealt. Seega informatsiooni edastamine ja saamine on kahel ametkonnal merepäästesündmustel vägagi sarnased.

Operatiivjuhtimise peamised erinevused merepäästesündmustel on:

- Väljakutse võidakse vastu võtta JRCC või MRSC poolt telefoni, merendus- ja satelliitside raadiojaama kaudu või hoopiski digitaalkanali kaudu;
- Väljakutse vastuvõtmise ajal on õigus SRU juhil küsida lisaküsimusi kaasatava varustuse, erioskuste vajaduse (parameedik/tuuker) kohta, otsinguala suuruse kohta, täiendava abivajaduse kohta;
- Juhtumit dokumenteeritakse võimalusel sündmuse ajal, kas paberil, lindistatakse filmilindile või mälukaardile;
- JRCC ja MRSC võivad anda SRU-le täiendavaid lisäülesandeid.

Eelpool nimetatud erinevusi lähemalt vaadeldes, siis väljakutsed tulevad päästjatele reeglina Häirekeskuse kaudu, samas SRU-dele peale telefoni ka muid kanaleid pidi kuna hädateateid võidakse edastada ka laevadelt raadiojaamade kaudu.

Väljakutsete vastuvõtmine toimub päästjatel jällegi Häirekeskuse kaudu, kes töötleb helistajalt saadava info ning saadab välja vastava tehnika koos meeskonnaga. SRU-de puhul tuleb väljakutse teade, kas JRCC-lt või MRSC-lt ning seejärel on SRU juhil õigus küsida vastavasisulisi lisaküsimusi kaasatava varustuse jne kohta, mis samas pikendab SRU väljasõiduaega. Päästjad seevastu küsivad täiendavaid lisaküsimusi vahetult peale väljasõiduteate saamist väljasõidu ajal.

Juhtumi dokumenteerimine toimub päästjatel läbi Häirekeskuse ja hiljem täidab sündmust juhtinud vastava tasandi juht internetikeskkonnas „sündmuse kaardi.“ SRU juht peab võimalusel dokumenteerima sündmuskohal sündmusega seotud tegevused, kas paberile või filmilindile. Vastavaid materjale võivad hiljem SRU juhilt küsida JRCC või MRSC.

Täiendavaid lisäülesandeid võivad SRU-dele anda JRCC või MRSC. Samas päästjatele tuleb küll informatsiooni Häirekeskuselt, kuid korraldusi jagab sündmuskohal juhtiv ametnik.

2.4 Intervjuude analüüs

Merepäästeoperatsioonide koostöö hetkeolukorra paremaks analüüsimiseks viis autor läbi neli teemaintervjuud. Põhja Päästkeskuse vanemoperatiivkorrapidaja Andres Mumma ja PPA Lääne Prefektuuri Piirivalvebüroo piiriturvalisusetalituse juhi Erki Timuskiga intervjuud lindistati. Pärnu Päästkeskuse rühmapealiku Priit Karoni ja meeskonnavanema Silver Villiste intervjuu viidi läbi kirjalikke märkmeid tehes, mis on intervjuueeritavate poolt üle kontrollitud. Küsimustik on toodud LISAS 8.

Üldistavalt võib öelda, et rahulolu merepääste sündmuste lahendamise osas jagunes intervjuueeritavate seas kahte suuremasse gruppi. Üks grupp leiab, et suuri probleeme ei ole ja on saadud hakkama. Samas teised pole rahul ning puudu on nii reageerivate jõudude oskustest, tehnikast ja isikkoosseisust.

Lühendi SRU tähendust teadis neljast intervjuueeritavast kolm, et eelpool nimetatud merepääste üksus on mõeldud otsingu- ja päästetööde teostamiseks merepääste sündmuse korral. Samas üks intervjuueeritavatest ei omanud mingisugustki ülevaadet eelpool nimetatud lühendi tähendusest.

PPA-i tugevamateks külgedeks koostöö koha pealt peab üks intervjuueeritavatest piirivalve esindaja kiiret reageerimist juhtimisgruppi, mille läbi saab teda ära kasutada merepäästkeskusest tuleva info kättesaamisel ja sündmusest parema ülevaate saamisel ning temal on ka kontakt kopterte ja päästelaevadega. Positiivse poole peale võib veel kanda kahe ametkonna varustuse, kui ka väljaõppe ühtsust. Nõrkadeks külgedeks peavad intervjuueeritavad Päästeasutuste vähest kogemust merepäästeoperatsioonide lahendamisel. Suurima probleemina tuuakse esile just seda, et mõlemad ametkonnad küll reageerivad sündmusele, aga tegutsetakse täiesti eraldi. Veel tuuakse nõrkade külgedena välja operatiivinfo edastamise kiirust ning SRU-de liiga pikaajalist reageerimise aega.

Intervjueeritavad on täheldanud järgnevaid probleeme SRU ja päästajate vahel: raadioside probleem, koostöölaseid lahkarvamusi, teineteise varustuse eripärasuse teadmatust ning juhtimise üldiste põhimõtete erinevust.

Päästjate varustuse ja väljaõppe osas on intervjueeritavad arvamusel et SRU toetamiseks merepäästesündmustel on need ebapiisavad. Üldjuhul ei ole PÄA-i varustus mõeldud merelt vaid siseveekogudelt päästmiseks. Reeglina varustuse kasutajatel kas puudub või on vaid vähene kogemus merel paadiga tegutsemiseks. Ühe intervjueeritava arvates on päästjate varustus aga piisav, kuid ainult juhul, kui seda kombineeritakse SRU enda varustusega.

Peamised probleemid, millega uuringus osalejad on merepäästesündmustel kokku puutunud, on peamiselt varustuse mittevastavust puudutavad. Mainitud on ka olulise probleemina päästjate ujumisoskust, mis ei ole piisav merepäästeoperatsioonidel päästmiseks. Samas puudub päästjatel ülevaade SRU-de tehnilistest oskustest ja ei teata üldistest juhtimis põhimõtetest. Ei olda rahul, et Häirekeskus ja merevalvekeskus ei suuda operatiivselt infot töödelda ja seda ka kiiresti edastada. Oodatakse ka SRU juhtide aktiivsemat tegutsemist ja selgemat ning kiiremat sündmuse ülevõtmist.

Intervjueeritavad leiavad, et kasutusel olev merepäästevarustus ei ole sobiv, kuigi üks uuringu alune arvab laias laastus sobivat, kui arvestada suuremaid paate, mida on raske veeskada väiksemates veekogudel ning mis on väga kohmakad.

Küsimuse peale milliseid vahendid peaks soetama, et päästetööd muutuksid rannikuvees veelgi efektiivsemaks vastasid küsitlusel osalejad vägagi erinevalt. Pakuti välja, et päästjatel, kes osalevad merepäästesündmustel oleksid radiojaamadel positsioneerimise võimalus ja nende paadid võiksid vastata merelt päästmisele. Juurde võiks olla veel paatidele lisatud veekindlad valgustid ja NÜVI seade. Veel on pakutud skuurrite soetamist koos spetsiaalsete päästelaudadega, hõljuki ostmist ja pinnaltpäästja varustuse kaasajastamist. Kindlasti peaks olema igas vahis väikelaeva juhi tunnistusega inimene, mis on küll Eesti Vabariigis seaduste kohaselt nõutud, kuid mille tagamine teenistustes raske ja kulukas.

Täiendavate merepäästevahendite soetamist pidasid vajalikuks kolm intervjueeritavat, kusjuures põhjendustena toodi välja, et juhul kui SRU-d ei reageeri piisavalt kiiresti, siis saaksid päästjad parema varustusega paremini aidata hädasolijat. Samas arvati, et

antud probleem võib jääda raha taha. Üks küsitlejatest arvas, aga et täiendavat merepäästevarustust pole vaja soetada.

Juhtimisalaste puudustena merepäästesündmustel on täheldanud uurimusalused koostööalaseid puudujääke, kuigi tehnilised vahendid võimaldab igas olukorras ühendust saada. Tihti ei saada aru kes antud sündmust juhib ja koordineerib.

Eelpool nimetatud puuduste likvideerimiseks pakkusid intervjueeritavad välja koostöökorda muutuste sisseviimist ja täpsete reageerimisprotseduuride lahtikirjutamist. Veel tuleks läbi viia vastavasisulisi koolitusi ja koostööõppuseid.

Koostöö õppuse vormidena, mis muudaksid efektiivsemaks PPA-i ja PÄA-i poolset koostööd ja aitaks kaasa sündmuse professionaalsemale lahendamisele pakkusid küsitletavad välja, et kaks ametkonda istuvad kokku ja kirjutavad lahti, kes vastutab merepääste sündmuse eest ja mida tehakse siis, kui SRU-d veel kohal ei ole. Koostöö õppuse vormidest võiks rakendada veel ka koostöö õppusi, aga enne peaks paika panema reageerimiskorra. Siis on nii õppuse käigus kui ka riski olukorras kindel algorütm, kuidas, kes ja mida juhib. Koostöövormidena võiks veel kasutada õppepäevi, kus räägitakse nii varustusest, reageerimisest jms.

Küsimusele, kas reageerimisel merepäästesündmusele teab iga operatiivtasandijuht kuidas ta saab ühendust teise organisatsiooni operatiivtöötajaga vastati ühtselt, et selleks on Häirekeskus. Juurde lisati veel ESTER (Eesti EriRaadio) raadiojaama erinevate võimaluste kasutamist.

Peamise sidevahendina kasutatakse merepäästesündmustel ESTER raadioside jaama, mobiiltelefoni ja SRU üksused veel ka VHF raadioside kanaleid.

Koostööalasest sidekanalist merepäästesündmustel teatakse väga hästi, samas seda ei kasutata ja otsitakse teisi võimalusi.

Juhuste kohta, mis hõlmavad merel toimuvaid sündmusi, kus päästjad suudavad enne SRU-d päästetava päästa on kahe intervjueeritava arvates olnud ja kahe puhul ei tule meelde. Põhjusena tuuakse välja informatsiooni viivitust Häirekeskuse poolt või siis PPA-i poolse esindaja kiire lülitumine juhtimisgruppi.

Ettepanekutena parandamiseks päästjate ja SRU-de omavahelist koostööd tuuakse välja erinevaid võimalusi. Ennekõike pandaks paika standardtoimingud ja siis võiks näiteks toimuda simulatsiooni keskkonnas koostööõppused, kus osaleksid just

merepäästesündmustel osalevad juhid. Läbi tuleks viia õppepäevi kus räägitaks mõlema asutuse erivõimekustest. Siinkohal kindlasti tuleks pidevalt teadmisi ka uuendada. Tähtis on, et tekiks kindel arusaam, et merepäästesündmusel on üks juht ja ülejäänud ametkonnad ainult toetavad teda.

Dokumentide ja juhiste loomise kohta, mis parandaksid PPA-i ja PÄA-i omavahelist koostööd toodi välja, et tuleks luua merepäästega seonduvate protseduuridega juhend, mis paneb üksikasjalikult paika mõlema ametkonna kohustused ja tegevused. Võimalusena pakuti ka välja merepääste tegevus- ja ohutusjuhend, mis paneks paika merepääste operatsioonidega seotud isikute nii füüsilise vastavuse ja merel töid teostavate isikute tööülesanded.

3. ETTEPANEKUD JA JÄRELDUSED

3.1 Väljaõpet puudutavad järeldused ja ettepanekud

Päästjate väljaõppe vastavus merepäästesündmuste lahendamiseks on autori arvates ebapiisav kuna pinnaltpääste alases väljaõppes koolitatakse päästjaid päästma ennekõike siseveekogudelt. Erinevalt merel aset leidvatest situatsioonidest ei pea siseveekogudel päästjad arvestama suurt lainetust, mis teeb päästeoperatsiooni väga raskesti läbiviidavaks. Väljaõppe juures on samuti suureks probleemiks päästjate igapäevase ujumisoskuse kinnistamine, sest ujumise treenimisega tegelemist ei nõuta ja ei ole vastavaid normatiive, et adekvaatselt hinnata oskuse taset.

Veepääste teenus kaardi (LISA 9) kohaselt peab pinnaltpäästja läbima pideva treeningu, mis tagab sellise ujumisoskuse, et 100 m distantis läbitakse ajaga alla 2 minuti ja 30 sekundi. Sellist ei saa aga päästjatele kohaldada kuna siis peaks neile võimaldama kord nädala ujula kasutamise. Hetkel peavad tööle tulevad päästjad läbima 200 m ning mingisugust ajalist piinormi neile seatud ei ole. Seega põhimõtteliselt saab teha pinnaltpäästet inimene, kes suudab isegi „koera“ ujudes läbida eelpool nimetatud distantisi.

Autori ettepanek on, et tuleb koostada vastavasisulised merepäästeoperatsioonide materjalid, mis oleksid kohased päästjate käitumisjuhistega. Materjali võib lisada pinnaltpääste õppematerjali juurde. Sisulise poole pealt võiks seal kirjas olla näiteks SRU-de vahenditest, SRU reageerimispõhimõtetest ja koostöövõimalustest. Samas ennekõike peaksid Päästeameti ja PPA ametnikud selle materjali koostöös välja töötama ja siis alles saab õppematerjali edastama hakata.

Väljaõppe efektiivsemaks muutmiseks peab autor vajalikuks I ja II tasandi juhtide koolitust koos SRU juhtidega, mis parandaksid merepääste sündmustele reageerivate operatiivtasandi vastutavate koostööd. Koolitus võiks toimuda simulatsiooni keskkonnas, kus simuleeritakse erinevaid situatioone nii merel, kui ka siseveekogudel. Selline koolitus võiks olla eelduseks suurema koostööalase merepääste alase õppuse läbiviimiseks.

3.2 Varustuse kohta tehtud järeldused ja ettepanekud

Päästjate varustus ei vasta autori arvates merepäästesündmuste lahendamiseks. Paljuski on loomulikult asi selles, et päästjate varustus on soetatud eeldusega, et inimesi päästetakse siseveekogudelt. Arvesse pole võetud – ei suurt lainetust, veekindlate valgustite vajadust ega ka pidevat navigeerimisseadmete vajadust. Siinkohal peaks loomulikult arutlema millist rolli siis päästjad merepäästesündmustel täitma peavad. Kas nad on sündmusele esmareageerijad, kes asuvad koheselt inimest merelt päästma, või on neil hoopiski toetav roll ehk asutus, kes teeb ettevalmistusi merepäästesündmuste kiiremaks lahendamiseks. Juhul, kui pannakse paika vastavate seaduste ja lepingutega, et päästjad on kohustatud koheselt alustama päästetegevusega, siis tulekski PÄA-l soetada eelpool nimetatud varustus, et muuta päästjate töö merepäästeoperatsioonidel ohutumaks ja lihtsamaks.

3.3 Operatiivjuhtimise kohta tehtud järeldused ja ettepanekud

Operatiivjuhtimise tasandil on autori arvates väga palju puudusi. Peamise probleemina tuli esile mõlema asutuse eraldi tegutsemine merepäästesündmuse korral. Tihti on olukordi, kus päästjad reageerivad merepäästesündmusele ja SRU reageerib samale sündmusele, aga teisest kohas. Koheselt tekib olukord, kus kaks eraldi asutust reageerivad küll ühele sündmusele, aga jääb mulje nagu oleks kaks erinevat. Siinkohal peab ära märkima, et sellega kaasneb kommunikatsiooni probleem, sest kahe erineva asutuse reageerivad jõud ei ole võimelised koheselt ühendust saama või siis ei teata neid võimalusi.

Päästjad küll teavad, et merepäästesündmust peab juhtima SRU, kuid tegelikkuses juhib merepäästkeskus. Antud probleem tulenebki ühtsete normdokumentide puudumistest ja puudulikust koostöökoolitusest. Normdokumentide osa oleks võimalik parandada merepäästeoperatsioonidega seonduva sisse kirjutamisega Päästeseadusesse ja Merepäästeseaduse loomisega.

Eraldi tegutsemise ära hoidmiseks tuleb luua merepääste protseduuridega seonduv juhendmaterjal, mis paneb üksikasjalikult paika mõlema ametkonna tegevused ja kohustused. Kommunikatsiooniprobleemide lahendamiseks tuleb läbi vaadata koostöö kord, mis küll pakub võimalusena ühendust saada mõlemal asutusel raadioside teel ja koostöö kanalil. Sellist võimalust küll osaliselt teatakse, aga ei kasutata. Peamiselt proovitakse ühendust saada läbi juhtimiskeskuste, kuid mis on omakorda liiga aeganõudev või siis peavad nemadki tõdema, et ühendust ei ole võimalik saada. Lahendusena pakub autor välja, et läbi koostöö koolituste ja õppepäevade parandada merepäästeoperatsioonidele reageerivate ressurrside teadmisi ja oskusi.

Juhtimise efektiivsemaks muutmiseks tuleb ühtlustada kahe asutuse normdokumentatsioon ja läbi vaadata, kas PPA-s on olemas selline dokumentatsioon, mis määrab SRU juhil juhtimise üle võtmise ja eelneva kontakteerumise pääste poolse vastava tasandi juhiga.

KOKKUVÕTE

Merepäästeoperatsioonide lahendamine ja nendele reageerimine nõuab nii isikkoosseisult, kui ka varustuselt suurt vastupidavust. Analüüsist selgub reageeritavate ametkondade kommunikatsiooni probleeme ning suurimaks probleemiks on Merepäästeseaduse puudumine ja merepääste kui sellise mainimata jätmine Päästeseaduses. Sisuliselt on lihtsalt teatud merepääste sündmused välja toonud kahe ametkonna nõrgad küljed, mida on võimalik kindlasti lahendada.

Lõputöö esimeses osas võrdles autor erinevate maade (Soome, Norra ja Eesti) hetkeolukorda merepääste seisukohalt. Võrdlusena tuli välja, et nii Soome, Norra ja Eesti on oma reageerimis põhimõtelt ja struktuurilise ülesehituse poolest sarnased kuna rahvusvaheliselt on paika pandud organisatsioonide põhialused. Kuigi näiteks Soomes ja Eestis vastutavad merepäästesündmuste läbiviimise eest piirivalveüksused ning Eestis on need üksused Siseministeeriumi haldusalas asuva PPA alluvuses. Norras seevastu Justiitsministeeriumi ja Politsei pädevuses.

Varustuse võrdluses ilmnas, et merepäästesündmusele reageerivate mõlema asutuse üksuste isikukaitsevarustus on sarnane. Samas tehniline varustus jääb päästjatel autori arvates selgelt alla, sest see on soetatud eelkõige siseveekogudelt päästmiseks.

Väljaõpe, kui selline on sarnane ainult selles osas, kus on juttu pinnaltpäästest, edaspidi muutub aga PPA-s otsingu- ja päästetöid teostava isikkoosseisu väljaõpe mitmeastmeliseks. Sealt edasi muutub väljaõpe järjest keerulisemaks ja spetsialiseeritumaks.

Operatiivjuhtimise alased põhitõed erinevad mõlemal asutusel üksteisest vägagi palju. Nimelt on kahe asutuse väljakutsele reageerimise aeg erinev (päästjatel 1 minut ja SRU-del 15 minutit). Pääste erinevate tasandite juhid, kes reageerivad merepäästesündmustele arvavad sagedasti ekslikult, et nemad on sündmuse lahendajad, aga samas tegelikult juhib JRCC, mille tulemusena tekibki olukord, kus nii PPA SRU ja päästjad lahendaksid justkui kahte erinevat sündmust. Päästjatele on kasutatav ressurss määratud Häirekeskuse infost ja väljasõidukorrast tulenevalt. SRU-

de väljasaatmise üle otsustab JRCC või MRSC ning kaasatava varustuse saavad suuniseid SMC-lt.

Lõputöö uurimusliku osa lõpus uurib autor intervjuude abil erinevate ametnike kaudu kahe erineva ametkonna valmisolekut lahendamaks merepäästesündmusi. Intervjuud on lindistatud ja lisatakse lõputöö juurde. Intervjuudest tuleb välja palju huvitavaid ja intrigeerivaid probleeme, millistele autor pakubki välja lahendusi ja ettepanekuid parandamiseks merepäästesündmuste lahendamise kvaliteeti.

Ettepanekute ja järelduste osas toob lõputöö autor välja nii intervjuueeritavate, kui ka omapoolseid ettepanekuid. Peamise probleemina jäi kõlama kommunikatsioon PPA SRU-de ja päästjate vahel ning mida oleks võimalik kindlasti parandada ühtlustatud ja täiendatud regulatsiooni ja koostöökoolituste kaudu.

Kokkuvõtteks on autor seisukohal, et läbi lõputöö alguses püstitatud ülesannete täitmise (uurida ja analüüsida merepäästega seotud normdokumente, merepääste sündmusele reageerivate üksuste varustuse, väljaõppe ja juhtimisalast dokumentatsiooni ning teha ettepanekuid juhtimise, väljaõppe ja varustuse osas parandamiseks merepäästesündmuste lahendamist) on autori poolt tõstatatud hüpotees: Politsei- ja Piirivalveameti ja Päästeameti vaheline koostöö reaalsel merepäästesündmustel ei ole sujuv, kuivõrd reageerivad jõud ei tea täpselt oma töö ülesandeid ja kohustusi ning päästjate väljaõpe ja varustus ei ole piisavad leidnud kinnitust.

Seega loodab autor, et tehtud analüüs, uuring ning järeldused on heaks algatuseks merepäästealaste sündmuste lahendamise tõhustamisel ning sisendiks võimalike arengusuundade sõnastamisel. Oluline on seejuures käsitleda merepäästealaste sündmuste lahendamist ühtse tervikuna. See tähendab, et tegevussuuna areng peab toimuma erinevate ametkondade koostöös ning tervik-paketina: õigusruumi korrastamine, vastutusosalad, sündmuse juhtimine ametkondade üleselt, varustus ning väljaõpe.

SUMMARY

Estonian Public Service Academy

College: Rescue College	Month and Year: May 2012
Title of the thesis: Firefighters training, leading and equipment compliance analysis for ability to operate search and rescue operations	
Author of the thesis: Germo Kalpus	Signature:
<p>Current thesis consist of 39 pages. The thesis has 9 annex. Reference list consists of 16 designations. Thesis is written in Estonian and the summary in English.</p> <p>Hypothesis: The cooperation between Police-and Border Guard and Rescue Service department in the search and rescue event, is not running smoothly, because the different departments are not well informed of the job duties and responsibilities. Also firefighters training and equipment are inadequate.</p> <p>The goal of the thesis is to analyze firefighters training sufficiency, accordance of the equipment and the operational management accociate collaboration between the two departments in sea rescue operations. To achieve the goal the author researched relevant literature and norm documents, interviewed different levels of rescue managers.</p> <p>The object of the study in thesis is the sea rescue, training and operational management documentation of Police- and Border Guard and the existing equipment accordance to the sea rescue operations.</p> <p>As the result of the study it turned out that, the normdocumentation of the sea rescue operation needs to be update, purchase the necessary equipment and to improve the cooperation in the field of management training.</p>	
Keywords: <i>training, leading, equipment, ability to operate, search and rescue.</i>	
Place of presentation: Estonian Public Service Academy	

VIIDATUD ALLIKAD

- International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual. 2010.
Organization and Management. Volume I
- Otsingu- ja päästetöödel osaleva merepäästeüksuse (SRU) metoodiline juhis. PPA
Peadirektori 03.05.2011 käskiri nr 1.1 – 01/11/179 Lisa
- PPA merepääste õppekava. Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirja LISA.
(IAMSAR-st tulenev PPA uuendatud õppeprogramm, mis hetkel eelnõu versioonis,
kuid saab selle aasta jooksul PPA peadirektori poolt kinnitatud)
- Sisekaitseakadeemia.2007 Pinnaltpääste õppematerjal
- Päästeseadus 05.05.2010, jõustunud 01.09.2010 – RT I 2010, 24, 115
- Veeseadus 11.05.1994, jõustunud 16.06.1994 – RT I 1994, 40, 655
- Operatiivinfo edastamise kord. Päästeameti Peadirektori 14.09.2009 käskkirja nr 124
- Väljasõidu kord, Päästeameti Peadirektori 22.01. 2007 käskkirja nr 17
- Pinnaltpääste kursuse programm, Päästeameti Peadirektori 08.06.2009 käskkirja nr 83
Lisa 1
- Pinnaltpääste kursuse programm, Päästeameti Peadirektori 08.06.2009 käskkirja nr 83
Lisa 2
- Soome.
- Merepäästeseadus. *Meripelastuslaki*, VOMARE 2008 – 2011
- Norra.
- Siinvert, A. 2009. Eesti Vabariigi otsingu- ja päästesüsteemid ning nende
toimeperspektiiv võrdluses Norra kuningriigi vastavate struktuuridega. 34 - 42
- Eesti.
- <http://www.siseministerium.ee/failid/merepaasteplan.pdf> välja otsitud 11.01.2012.
- Operatiivinfo edastamise korra kehtestamine, Päästeameti Peadirektor 14.09.2009
käskkirja nr 124
- OPIS (Operatiivinfosüsteemi (OPIS) sündmuste täitja kasutusjuhend, Päästeameti
Peadirektori 21.04.2011 käskkirja nr 88 Lisa 2)
- Politsei- ja piirivalveseadus 06.05.2009, jõustunud 01.01.2010 – RT I 2009, 26, 159

LISA 1

Pikkus: 11m
Laius: 3,57m
Süvis: 1,0m
Max kiirus: 38kt
Meeskond: 2

Kasutamisevõimalused:
Jääklass puudub;
Kasutada saab ainult
navigatsiooniperioodi
jooksul

Mahutab inimesi:
otsest piirangut ei ole;
Kabiini mahub 2 meeskonnaliiget +
3 istekohta, seisukohti kabiinis 3;

PPA õppematerjal „Teadlik kalur.“

LISA 2

Pikkus: 23,7m

Laius: 5,7m

Süvis: 1,5m

Max kiirus: 28 kt

Meeskond: 5 (2 vahetust, kokku 10 in)

Kasutusvõimalused: aastaringelt, piirangud seab üle 10 cm jää ja üle 24 m/s puhuv tuul

Laeval operatiivpaat (ei saa transportida raami)

Mahutab max 15 inimest sh 1 raamihaige

PPA õppematerjal „Teadlik kalur.“

LISA 3

Baseerub Haapsalu

Pikkus: 10,3m

Laius: 3,3m

Süvis: 1,1m

Max kiirus: 34kt

Meeskond: 2

Mahutab:

4 reisijat; võimalus
transportida 2 raami (1
salongis, 1tekil ahtris)

Võimalik kasutada ainult
navigatsiooniperioodil; max
tuuletugevus 30m/s

PPA õppematerjal „Teadlik kalur.“

LISA 4

Lennusalga käsutuses 3 kopterit

Baseeruvad Tallinnas

Max õhkutõusmismass 6400 kg

Tõstevõime 2200kg

Max kiirus 300km/h

Reisikiirus 140kt (252km/h)

Max 12 inimest

Lamavate inimeste arv kuni 2

Lennuaeg ühe tankimisega 3,5h

Lennukaugus 800km

Valmisolek:

Tööpäeviti 09:00 – 17:00 15min

Väljaspool tööaega 1h

PPA õppematerjal „Teadlik kalur.“

LISA 5

Autori erakogu.

LISA 6

Autori erakogu.

LISA 7

Autori erakogu.

LISA 8

Töö teema: Päästjate väljaõppe, juhtimise ja varustuse vastavuse analüüs merepäästeoperatsioonide läbiviimisel.

Informatsioon uuritavale: Minu nimi on Germo Kalpus, olen Sisekaitseakadeemia päästekolledži IV kursuse üliõpilane. Lõputöö eesmärgiks on hinnata analüüsida päästjate väljaõppe piisavust, varustuse vastavust ja operatiivjuhtimise sidusust merepäästeoperatsioonide läbiviimisel koostöös merepääste üksustega.

Fookusgrupi intervjuus osalevad I ja II juhtimistasandi päästeametnikud ja PPA Lääne Prefektuuri Piirivalvebüroo piiriturvalisuse talituse juht. Intervjuueeritavad on isikud, kes on seotud merepäästesündmuste lahendamise ja kahe esimesega järgnevatest isikutest olemas intervjuu lindistused.

Põhja – Eesti Päästkeskuse vanemoperatiivkorrapidaja Andres Mumma

PPA Lääne Prefektuuri Piirivalvebüroo piiriturvalisuse talituse juht Erki Timusk

Lääne Päästkeskuse Pärnu Päästekomando rühmapealik Priit Karon

Päästkeskuse Pärnu Päästekomando meeskonnavanem Silver Villiste

1. Kas te olete rahul merepääste sündmuste lahendamise ja?
2. Kas olete kursis nimetusega SRU ja mis võiks olla nende ülesanne?
3. Millised on merepäästesündmuste puhul koostöös PPA-ga tugevamad ja nõrgemad küljed?
4. Kas olete täheldanud merepäästesündmuste lahendamisel probleeme SRU ja päästjate vahel?
5. Milline on teie arvamus? Kas päästjate pinnaltpääste väljaõpe on piisav toetamiseks SRU-sid päästesündmustel? Miks?

6. Milline on peamine probleem, millega olete kokku puutunud merepäästesündmustel koostöös...(PPA-i või päästjatega)?
7. Kas kasutusel olev merepäästevarustus on sobiv inimeste päästmiseks merelt?
8. Milliseid vahendeid tuleks soetada, et päästetööd muutuksid rannikuvetes veelgi efektiivsemaks?
9. Kas täiendavate merepäästevahendite soetamine on üldse põhjendatud?
10. Milliseid juhtimisalaseid puuduseid oled täheldanud merepäästesündmustel?
11. Kuidas neid puuduseid likvideerida?
12. Nimeta mõndasid koostöö õppuse vorme, mis muudaks efektiivsemaks nii PPA-i, kui ka Päästkeskuste poolset koostööd ja aitaks kaasa sündmuse professionaalsemale lahendamisele?
13. Kas reageerides merepäästesündmusele teab iga operatiivtasandi juht kuidas saab ühendust teise organisatsiooni juhtiva töötajaga? Millised need moodused on?
14. Milline on peamine sidevahend mida kasutate merepääste sündmuse ajal?
15. Millist sidekanalit reeglina merepäästesündmusel kasutate PPA-ga, kui on vaja teha ametialast koostööd?
16. Kas on olnud juhuseid, kus merepäästesündmus suudetakse enne lahendada aga kontakti SRU-ga ei saadudki?
17. Milline oleks teie poolne ettepanek parandamiseks päästjate ja SRU-de omavahelist koostööd?
18. Milliseid dokumente või juhiseid oleks vaja luua, et parandada koostööd PPA-ga?

--

LISA 9

1. Nimetus

Teenus: VEEPÄÄSTETÖÖD

2. Teenuse valdkond ja eesmärk

Teenuse valdkond:

Päästetööd

Teenuse eesmärk:

Teenuse eesmärgiks on teostada päästetöid veeõnnetustel

3. Teenuse osutaja

Päästetööde osakond

4. Otsene kasusaaja ja sihtrühm

Eesti Vabariigis viibivad isikud

Päästeamet

5. Teenust iseloomustav lühikirjeldus (teenuse poolt täidetavad ülesanded)

1. Tegevusvõime – Veepääste 1

Teenuse eesmärgiks on päästemeeskonna valmisolek teostada ööpäeva ringselt päästetöid veekogudel kuni 200 meetri kaugusel kaldalt või rannalt ja leevendada ohu realiseerumisel tekitatud kahju:

- A. Teenuse osutamisel teostatakse päästetöid veepinnalt või vahetult selle alt kuni 1 meetri sügavuselt. Pinnalt päästet saab osutada isikukaitsevarustuse ja pinnalt päästelauga, kui kannatanu asub kuni 200 meetri kaugusel veekogu kaldast, rannast või kandva jää (vähemalt 5 sentimeetrit) piirist. Korraga on võimalik päästa ja evakueerida veekeskonnast kuni 3 kannatanut.
- B. Teenuse osutamisel üleujutuse korral teostatakse inimeste või väikeloomade evakueerimist kasutades isikukaitsevarustust ja pinnaltpääste lauda.
- C. Teenuse osutamisel antakse esmaabi uppuja elustamiseks.

2. Tegevusvõime – Veepääste 2

Teenuse eesmärgiks on päästemeeskonna valmisolek teostada ööpäeva ringselt päästetöid veekogudel päästepaadiga ja leevendada ohu realiseerumisel tekitatud kahju:

- A. Teenuse osutamisel teostatakse päästetöid veepinnalt või vahetult selle alt kuni 1 meetri sügavuselt. Veepinnal või jääoludes liikumiseks kasutatakse päästepaati koos erivarustusega uppumisohus oleva inimeseni jõudmiseks ning transpordiks. Korraga on võimalik päästa ja evakueerida päästepaadiga

veekeskkonnast kuni 3 kannatanut.

- Pinnalt päästet osutatakse kõikidel veekogudel, kui sündmuskoha veevoolu kiirus ei ületa 2 meetrit / sekundis.
 - Pinnalt päästet osutatakse rannikul, kui laine kõrgus ei ületa 2 meetrit ja tuule kiirus ei ületa 6 palli (13,8 meetrit/sekundis).
- B. Teenuse osutamisel üleujutuse korral teostatakse inimeste või väikeloomade evakueerimist kasutades päästepaati.
- C. Teenuse osutamisel antakse esmaabi uppuja elustamiseks.

3. Tegevusvõime – Veepääste 3

Teenuse eesmärgiks on päästemeeskonna valmisolek teostada ööpäeva ringselt päästetöid kiirevoolulistel veekogudel ja leevendada ohu realiseerumisel tekitatud kahju:

- A. Teenuse osutamisel teostatakse päästetöid veepinnalt või vahetult selle alt kuni 1 m sügavuselt. Korraga on võimalik päästa ja evakueerida päästepaadiga veekeskkonnast kuni 3 kannatanut.
- Pinnalt päästet osutatakse kõikidel veekogudel, kui sündmuskoha veevoolu kiirus ületab 2 meetrit / sekundis. Voolavas vees (üle 2 meetrit/sekundis) liikumiseks, kasutatakse täiendavalt isikukaitsevarustust ning nööripääste erivarustust uppumisohus oleva inimeseni jõudmiseks ja transpordiks.
 - Pinnalt päästet osutatakse rannikul, kui laine kõrgus ei ületa 2 meetrit ja tuule kiirus ei ületa 6 palli (13,8 meetrit/sekundis).
- D. Teenuse osutamisel üleujutuse korral teostatakse inimeste või väikeloomade evakueerimist kasutades päästepaati.
- E. Teenuse osutamisel antakse esmaabi uppuja elustamiseks.

6. Alamprotsess ja nende vastutajad

1. Tegevusvõime - Veepääste 1

- A. Päästetööde tegemine veeõnnetuse korral kuni 200 meetrit
- B. Üleujutusel inimeste ja vara päästmine
- C. Esmaabi andmine

2. Tegevusvõime – Veepääste 2

- A. Päästetööde tegemine veeõnnetuse korral siseveekogudel ja rannikul
- B. Üleujutuse tagajärgede likvideerimine päästepaadiga
- C. Esmaabi andmine

3. Tegevusvõime – Veepääste 2

- A. Päästetööde tegemine veeõnnetuse korral päästepaadiga kiirevoolulises vees
- B. Üleujutusel inimeste ja vara päästmine päästepaadiga
- C. Esmaabi andmine

7. Teenuse osutamiseks vajalikud ressursid

Teenuse teostamise eeldused:

1. Veepääste 1 ja 2

Päästekomando pealik – 1

Päästekomando hoone - 1

Teenuse “Päästetöö baas 2” või “Päästetöö baas 2 (LINN)” olemasolu.

2. Päästetööde baas 3

Päästekomando pealik – 1

Pinnaltpääste instruktor - 1

Päästekomando hoone - 1

Teenuse “Veepääste 2“ ja „Päästetöö baas 2 (LINN)” olemasolu

Vahendid:

1. Veepääste 1

- Pinnaltpääste isikukaitsevarustus - 6 kpl
- Päästelaud - 1 kpl

2. Veepääste 2

- Pinnaltpääste isikukaitsevarustus - 6 kpl
- Päästelaud - 1 kpl
- Päästepaat – 1tk
- Paadihaagis – 1tk

3. Veepääste 3

- Pinnaltpääste isikukaitsevarustus - 9 kpl
- Päästelaud - 1 kpl
- Päästepaat – 1tk
- Paadihaagis – 1tk
- Nööri päästevarustus – 1 kpl

Nõuded vahenditele

PÄA peadirektori 21.11.2008 käskkiri nr 213 Pinnaltpääste tegevus- ja ohutusjuhendi kinnitamine, varustus p 4.

Hetkel puuduvad päästepaadile kehtestatud nõuded.

Inimesed:

1. Veepääste 1

Teenust osutavad inimesed võetakse teenusest „Päästetöö baas 1 või 2 (linn).

- Isikkooseis 20 valveteenistajat (millest 10 pinnaltpäästjat), millega tagatakse ööpäevane 4 liikmeline valveteenistus:
 - Päästemeeskonna vanem (pinnaltpäästetöö juht) – 1
 - Päästeteenistuja (pinnaltpäästja) – 2

2. Veepääste 2

Teenust osutavad inimesed võetakse teenusest „Päästetöö baas 1 või 2 (linn)“.

- Isikkooseis 20 valveteenistajat (millest 10 pinnaltpäästjat), millega tagatakse ööpäevane 4 liikmeline valveteenistus:
 - Päästemeeskonna vanem (pinnaltpäästetöö juht) – 1
 - Päästeteenistuja (pinnaltpäästja) – 1

3. Veepääste 3

Teenust osutavad inimesed võetakse teenusest „Päästetöö baas 2 (linn)“.

- Isikkooseis 25 valveteenistajat (millest 15 pinnaltpäästjat), millega tagatakse ööpäevane 5 liikmeline valveteenistus:
 - Päästemeeskonna vanem (pinnaltpäästetöö juht) – 1
 - Päästeteenistuja (pinnaltpäästja) – 3
 - Päästeteenistuja (julgestaja) - 1

Miinimumnõuded inimestele

Tegevusvõimed Veepääste 1, 2, 3

- Töölased kutsenõuded:
 - Sama, mis teenusel „Päästetööde baas“.

Tegevusvõime - Veepääste 1

- Töölased täienduskoolitused:
 - Päästeameti peadirektori 08.06.2009 käskkirja nr 83 Pinnaltpääste kursuse kinnitamine, koolituse.
 - Teenuse osutamiseks peab pinnaltpäästja läbima pideva treeningu, mis tagab sellise ujumisoskuse, et 100 meetrine distants läbitakse ajaga alla 2 minuti ja 30 sekundi
 - 4 korda aastas veepääste harjutuse päästelauaga.

Tegevusvõime - Veepääste 2

- Töölased täienduskoolitused:
 - Päästeameti peadirektori 08.06.2009 käskkirja nr 83 Pinnaltpääste kursuse kinnitamine, koolitus.
 - Päästetööde paadi juhtimise koolitus.
 - Teenuse osutamiseks peab pinnaltpäästja läbima pideva treeningu, mis tagab sellise ujumisoskuse, et 100 meetrine distants läbitakse ajaga alla 2 minuti ja 30 sekundi
 - 2 korda aastas veepääste harjutuse päästelauaga ja 2 korda aastas päästepaadi ja päästelauaga.

Tegevusvõime - Veepääste 3

- Töölased täienduskoolitused:
 - Päästeameti peadirektori 08.06.2009 käskkirja nr 83 Pinnaltpääste kursuse kinnitamine, koolitus.
 - Päästetööde paadi juhtimise koolitus.
 - Kiirevoolulises vees veepääste täienduskoolituse
 - Teenuse osutamiseks peab pinnaltpäästja läbima pideva treeningu, mis tagab sellise ujumisoskuse, et 100 meetrine distants läbitakse ajaga alla 2 minuti ja 30 sekundi
 - 2 korda aastas veepääste harjutuse koos pinnaltpääste lauaga ja 2 korda aastas päästepaadi ja pinnaltpääste lauaga.

8. Tulemuslikkuse mõõtühik

Mõõdik –

- Teenuse osutamine on aastaringselt tagatud
- Päästetööd on teostatud mittevoolavas vees ja jääoludes kuni 200 meetri kauguselt kandvast pinnast ja kuni 1 m sügavusel
- Kuni 3 inimest on samaaegselt evakueeritud
- Pinnaltpääste on teostatud veekogudel mille sündmuskoha veevoolu kiirus ei ületa 2 meetrit/sekundis
- Päästetööd on teostatud kiirevoolulises veekogus

Parameeter –

9. Teenuse omahind

Hetkel täitma ei pea.

10. Teenusega seotud juhendid

- Juhend – Pinnaltpääste tegevus- ja ohutusjuhend PÄA peadirektori 21.11.2008 käskkiri nr 213